Cunucuhuizen: Elke casus is uniek

ORANJESTAD — Op Aruba bestaat zo'n 60 procent van de gebouwen met monumentale waarde uit cunucuhuizen. Veel particuliere eigenaren hebben moeite een lening te krijgen voor het restaureren van hun pand. In een interview met de *Amigoe* vertelt Anne Witsenburg, directeur van Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA), wat er gedaan zou kunnen worden om deze panden beter te beschermen en te behouden voor de toekomst.

door onze verslaggever
Nadine Salas

Hoe komt het dat veel cunucuhuizen vervallen, terwijl er wel degelijk belangstelling is van Arubanen en buitenlanders om deze te kopen, vraagt de Amigoe zich af.

"Veel eigenaren kunnen geen commerciële lening voor restauratie afsluiten bij de bank, omdat ze bijvoorbeeld geen inkomen hebben omdat ze al oud zijn", legt Witsenburg uit. Een andere uitdaging is dat cunucuhuizen op dit moment niet beschermd kunnen worden, tenzij ze eigendom zijn van de overheid of van het Monumentenfonds. Er is twee jaar geleden een nieuwe wet aangenomen voor mensen die een beschermd monument kopen en er zelf in gaan wonen. Zij hoeven geen overdrachtsbelasting meer te betalen en de eigenaar mag een deel van de kosten van het onderhoud van het monument opvoeren als aftrekpost. Maar er zijn op dit moment nog geen particuliere monumenten beschermd, dus men kan geen gebruik maken van deze fiscale initiatieven, vertelt Witsenburg. Het Monumentenfonds pleit wel voor de mogelijkheid, en om dit snel te doen. Dit beleid valt echter onder de overheid en er wordt aan gewerkt.

Financiering
Het Monumentenfonds is bezig met de oprichting van een 'revolving fund' waaruit leningen met een lage rente verstrekt kunnen worden aan particulieren om hun pand te restaureren. "We zijn ook andere financiële constructies aan het onderzoeken, ik hoop dat ik er later dit jaar iets meer over kan zeggen. We zijn bezig te kijken hoe wij de eigenaar op een andere manier kunnen helpen. Een stuk van de uitdaging ligt voor een groot deel bij de familie zelf met de boedelverdeling. Het belangrijkste is dat de erfgenamen zich realiseren dat het pand niet alleen voor hen is, maar dat het ook van belang is voor het cultureel erfgoed van Aruba om er iets mee te doen. Om het te behouden en te zorgen dat het voor de toekomst is gered."

Begeleiden
"Ik ken een behoorlijk aantal families die daarmee aan de slag zijn gegaan en het is een lastige materie" zegt Witsenburg. "Iemand moet naar de notaris gaan, er moet betaald worden. In sommige gevallen kan het Monumentenfonds ook helpen door het plan door te nemen: waar ligt het huis, welke bestemming zou het kunnen krijgen, wat moet het kosten om het op te knappen, zijn inderdaad mensen geïnteresseerd om het te kopen?" In sommige gevallen kan SMFA bemiddelen of oplossingsrichtingen aandragen, legt de directeur uit. "Je kan in sommige gevallen ook nog naar de rechter stappen om een eenduidig oordeel over verkoop af te dwingen binnen de familie maar dat is natuurlijk niet de eerste voorkeur."

Beschermen
Vooralsnog blijft de enige manier om een cunucuhuis als monument te beschermen, als het gekocht wordt door de overheid of de SMFA. Particuliere eigendommen worden nog niet beschermd. SMFA heeft zo in het verleden bijvoorbeeld Botica Aruba gekocht en Nicolaas Store, die dan meteen beschermd werden. En op dit moment is dat het geval bij 'Cas di Tan Tin', het cunucuhuis op Pos Abao 19 dat het Monumentenfonds aan het kopen is en dat de overheid gaat huren ten behoeve van Stichting Mi Cutisa.

Mogelijkheden
Witsenburg zegt dat particuliere eigenaren verschillende opties kunnen onderzoeken en het helpt om over de mogelijkheden te praten. "Dat is iets wat we absoluut kunnen doen. Elke casus is uniek. De ene keer hebben we 37 erfgenamen waarbij iedereen graag iets wil, maar er is nog geen nieuwe bestemming voor gevonden omdat niemand het wil kopen. En in het andere geval heb je juist een hele mooie bestemming, maar dan is er geen overeenstemming met de familie om te verkopen", aldus de directeur.

Foto: Nadine Salas

Cas di Tan Tin op Pos Abou.

Foto: MinFEZ

Foto: SMFA